

วิธีดำเนินงานวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต โดยจะรวบรวมปัญหาจากครูสังคมศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 4 แห่ง เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ ข้อเท็จจริง ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษานี้ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงานดังจะกล่าวเป็นลำดับชั้นดังนี้

1. เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น จำนวน 2 ชุด สำหรับครูสังคมศึกษาและนักเรียนโรงเรียนสาธิตในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

1.1 แบบสอบถามสำหรับครู ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่จะเป็นแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามมาสร้างแบบสอบถามสำหรับครูขึ้น แบบสอบถามประกอบด้วยส่วนที่เป็นแบบกำหนดค่าตอบให้เลือก แบบประมาณค่า (Rating Scale) และแบบให้ตอบโดยอิสระ ซึ่งรวบรวมแนวคิดที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับตัวครู ข้อคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา หลังจากนั้นจะได้นำผลที่ได้จากข้อคิดเห็นของครูสังคมศึกษามาวิเคราะห์หาเป็นรอยละ และการประเมินค่าต่าง ๆ เพื่อนำเสนอและอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

1.2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาสร้างแบบสอบถามสำหรับนักเรียนขึ้น แบบสอบถามมีลักษณะคล้าย

คล้องกับแบบสอบถามของครู คือ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นแบบกำหนดค่าตอบให้เลือก แบบประมาณค่า (Rating Scale) และแบบให้ตอบโดยอิสระ เพื่อรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน ข้อคิดเห็นของนักเรียนในการดำเนินงาน ปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์ค่าเป็นร้อยละ และการประมาณค่าต่าง ๆ เพื่อนำเสนอและอภิปรายผลของการวิจัยต่อไป

1.3 การทดสอบแบบสอบถาม (Pretest) เพื่อให้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความแน่นอนชัดเจน และเพื่อเป็นที่แน่ใจได้ว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีความเหมาะสมกับตัวอย่างประชากรในการวิจัย และเพื่อจะได้ไม่เป็นปัญหาในการตอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่อไป ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งของครูและของนักเรียนไปทำการทดสอบ (Pretest) กับครูสังคมศึกษา จำนวน 3 คน ในโรงเรียนสาธิต 3 แห่ง ได้แก่

โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1 คน
โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร	1 คน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1 คน

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ทำการทดสอบ (Pretest) นักเรียนโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบ (Pretest) กับครูสังคมศึกษาและนักเรียนโรงเรียนสาธิตดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าและปรับปรุงส่วนถ้อยคำในแบบสอบถามให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นแบบสอบถามสมบูรณ์ที่จะใช้รวบรวมข้อคิดเห็นทัศนคติ ปัญหา และข้อเสนอแนะจากครูสังคมศึกษา และนักเรียนโรงเรียนสาธิตที่เป็นตัวอย่างประชากรต่อไป

2. การสุ่มตัวอย่างประชากร

2.1 โรงเรียนที่เลือก ผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนจากโรงเรียนสาธิต จำนวน 4 แห่ง เพื่อเป็นตัวอย่างประชากร โดยพิจารณาจากความเหมาะสม ความสะดวก ตลอดจน

ความร่วมมือของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร เป็นประการสำคัญที่สุด นักเรียน
โรงเรียนสาธิตที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

1. โรงเรียนสาธิตวิทยาดัชวิทยารศึกษาปทุมวัน
จำนวนนักเรียนชาย 70 คน นักเรียนหญิง 80 คน
2. โรงเรียนสาธิตวิทยาดัชครูสวนสุนันทา
จำนวนนักเรียนชาย 19 คน นักเรียนหญิง 131 คน
3. โรงเรียนสาธิตวิทยาดัชครูเพชรบุรีวิทยาลัย
จำนวนนักเรียนหญิง 150 คน
4. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จำนวนนักเรียนชาย 85 คน นักเรียนหญิง 65 คน

2.2 ตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง
ประชากรอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนนักเรียนที่กำหนดในแต่ละโรงเรียน
ใช้ข้อมูลประชากร จำนวน 150 คน รวมจำนวนข้อมูลที่เป็นนักเรียนทั้งหมด 600 คน
โดยการคัดเลือกตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน ทุกโรงเรียน

สำหรับครูสังคมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้ใช้ครูทั้งหมดที่สอน
วิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และในระดับชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียนสาธิตทั้ง
4 แห่ง จำนวน 23 คน ซึ่งในแต่ละโรงเรียนประกอบด้วยครูสังคมศึกษาจำนวนแตกต่างกัน
กันดังนี้ ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนสาธิตวิทยาดัชวิทยารศึกษาปทุมวัน จำนวน 5 คน
ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนสาธิตวิทยาดัชครูสวนสุนันทา จำนวน 3 คน ครูสังคมศึกษาใน
โรงเรียนสาธิตวิทยาดัชครูเพชรบุรีวิทยาลัย จำนวน 6 คน และครูสังคมศึกษาใน
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 9 คน แบบสอบถามครูนี้ผู้วิจัยใช้ครู
จำนวนทั้งหมดเป็นตัวอย่างประชากรโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การติดต่อขอความร่วมมือทำการวิจัย ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความร่วมมือทำการวิจัยจากโรงเรียนสาธิตที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้ง 4 แห่ง โดยเริ่มทำการติดต่อตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2515 ถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2515 ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย และให้นำตัวอย่างแบบสอบถามทั้งของครูและของนักเรียนแสดงแก่อาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนสาธิตที่เป็นตัวอย่างประชากร พร้อมทั้งกำหนดวันไปส่งแบบสอบถามและวันรับแบบสอบถามคืนด้วย

3.2 การส่งแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ในการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเริ่มส่งแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2515 ได้เก็บแบบสอบถามครบตามจำนวนที่ได้ส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2515 จำนวนแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปยังโรงเรียนต่าง ๆ นี้ แบบสอบถามครู 23 ชุด ได้รับคืนมาทั้งหมด แบบสอบถามนักเรียนที่ได้ออกไปยังโรงเรียนแต่ละแห่งประมาณแห่งละ 180 ชุด ได้รับคืนมาเกือบทั้งหมด แต่เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์คำตอบ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนักเรียนมาคัดเลือกอีกครั้งหนึ่งโดยเหลือแบบสอบถามนักเรียนแห่งละ 150 ชุด รวมทั้งหมด 600 ชุด

4. วิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบสอบถามจำนวน 23 คน และแบบสอบถามนักเรียน จำนวน 600 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวมาวิเคราะห์ข้อมูลคิดเป็นคำตอบร้อยละจากจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดคะแนน (Weight) ออกเป็นระดับตามวิธีของลิเกอर्ट (Likert)¹

---

¹John W. Best, Research in Education (New Delhi: Prentice-Hall of India (PVT), 1963), pp. 164-165.

กล่าวคือ ใ้กำหนดค่าคะแนนเป็นดังนี้

ดีมากที่สุด	ให้ค่าคะแนนเป็น	5
ดีมาก	ให้ค่าคะแนนเป็น	4
ดีปานกลาง	ให้ค่าคะแนนเป็น	3
ไม่ค่อยดี	ให้ค่าคะแนนเป็น	2
ไม่ดีเลย	ให้ค่าคะแนนเป็น	1

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร²

$$\bar{X} = \frac{f_1X_1 + f_2X_2 + f_3X_3 + \dots + f_5X_5}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต

N = f = จำนวนค่าตอบทั้งหมด

f = จำนวนความถี่

X = คะแนนของ Code คือ

X_1 = 5

X_2 = 4

X_3 = 3

X_4 = 2

X_5 = 1

จากการหาค่าเฉลี่ยในอัตราร้อยละของจำนวนค่าตอบทั้งหมด และการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลของการวิจัยในรูปแบบตาราง และการอภิปรายผลเชิงบรรยายต่อไป

---

²ประคอง วรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 2; พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2513), หน้า 40.